

Dosarul nr. 2ds-3/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Mazur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Sîrbu și V. Mihaila)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (T. Vieru, S. Filincova, D. Mardari, V. Burduh, N. Craiu)

D E C I Z I E
suplimentară

6 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând cererea înaintată de către Victoria Balmuș cu privire la emiterea unei decizii suplimentare la decizia din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Balmuș împotriva Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni cu privire la anularea ordinelor de sancționare, ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului mediu pentru absența forțată de la serviciu, recunoașterea încălcării drepturilor privind atragerea la muncă suplimentară, neachitarea sumelor pentru munca prestată în zilele de repaus, încălcarea dreptului la concediul de odihnă anual, încasarea restanțelor la salariu pentru munca suplimentară în zilele de odihnă, a diferenței neachitate dintre salariu achitat și salariul minim obligatoriu, a penalității de întârziere, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 6 februarie 2017, Victoria Balmuș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni cu privire la anularea ordinelor de sancționare, ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului mediu pentru absența forțată de la serviciu, recunoașterea încălcării drepturilor privind atragerea la muncă suplimentară, neachitarea sumelor pentru munca prestată în zilele de repaus, încălcarea dreptului la concediul de odihnă anual, încasarea restanțelor la salariu pentru munca suplimentară în zilele de odihnă, a diferenței neachitate dintre salariu achitat și salariul minim obligatoriu, a penalității de întârziere, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În urma concretizării cerințelor reclamanta a solicitat anularea ordinului nr. 357 C din 7 noiembrie 2016, prin care Balmuș Victoria a fost sancționată de către Fabrica de

Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni cu avertisment; anularea ordinului nr. 367 C din 11 noiembrie 2016, prin care a fost sancționată cu muștrare aspră; anularea ordinului nr. 368 C din 11 noiembrie 2016, prin care a fost concediată în temeiul art. 86 alin. (1) lit. g) din Codul muncii; restabilirea în funcția de cusătoreasă în secția nr. 1 a Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni; încasarea salariului pe toată perioada privării ilegale de a munci din 11 noiembrie 2016 – până la emiterea hotărârii judecătorești, în cuantum de 19 032 de lei; recunoașterea încălcării drepturilor reclamantei, și anume: la atragerea la muncă suplimentară în zilele de odihnă fără acordul ei, la neachitarea pentru munca prestată în zilele de repaus, la concediul de odihnă anual; încasarea datoriei pentru munca suplimentară în zilele de odihnă în sumă de 2 754 de lei, a datoriei la salariu - diferența neachitată dintre salariul primit și salariul minim obligatoriu în sumă de 2 833,35 de lei, a penalității calculată până la data emiterii hotărârii judecătorești în sumă de 3 561, 05 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 3 481, 40 de lei; repararea prejudiciul moral în legătură cu eliberarea ilegală și forțată de la serviciu în sumă de 70 000 lei și în legătură cu neachitarea în termen a salariului în sumă de 30 000 lei.

Prin hotărârea din 2 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Victoria Balmuș. S-a recunoscut încălcarea drepturilor reclamantei Victoria Balmuș de către Fabrica de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni cu privire la atragerea la muncă suplimentară în zilele de odihnă fără acordul ei și la neachitarea integrală a muncii prestate în zilele de odihnă. S-a dispus încasarea din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni în beneficiul Victoriei Balmuș a datoriei salariale pentru munca suplimentară în zilele de odihnă în sumă de 2 754 de lei, diferența neachitată dintre salariul primit și salariul minim obligatoriu în sumă de 2 833, 35 de lei, penalitatea de întârziere pentru neachitarea acestor plăți în termen în sumă de 3 840, 97 de lei. S-a încasat prejudiciul moral pentru neachitarea în termen a acestor plăți în sumă de 3 000 de lei, cheltuielile de judecată în sumă de 1 020 de lei și cheltuieli pentru transport și multiplicarea documentelor în sumă de 500 de lei. S-a dispus încasarea din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 282, 85 de lei. S-au respins ca neîntemeiate pretențiile cu privire la anularea ordinelor nr. 357 C din 7 noiembrie 2016, nr. 367 C din 11 noiembrie 2016, nr. 368 C din 11 noiembrie 2016, restabilirea la serviciu și achitarea salariului pentru lipsa forțată de la lucru, încasarea suplimentară a 0,1% pentru neplată în termen și a prejudiciului moral pentru eliberarea ilegală din serviciu.

Prin hotărârea suplimentară din 28 noiembrie 2017 a instanței de fond, a fost admisă parțial cererea Victoriei Balmuș. S-a recunoscut încălcarea de către Fabrica de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni a dreptului Victoriei Balmuș la concediul anual în conformitate cu prevederile art. 115 alin. (5) din Codul muncii. S-a dispus încasarea din contul pârâtei în beneficiul Victoriei Balmuș suma de 500 de lei – cu titlu de prejudiciu moral, 510 lei – cu titlu de cheltuieli de judecată și 2 500 de lei – cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. În rest, pretențiile au fost respinse, ca neîntemeiate.

Prin decizia din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse de către Victoria Balmuș și Societatea pe Acțiuni „Ionel” și s-a menținut hotărârea din 2 octombrie 2017 și hotărârea suplimentară din 28 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 20 august 2018 Victoria Balmuș a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri prin

care pretențiile cu privire la anularea ordinelor, restabilirea în funcție, încasarea salariului, penalității și repararea prejudiciului moral să fie admise.

Ulterior, la 21 august 2018, Fabrica de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni, reprezentată de către avocatul Vasile Josan a declarat recurs împotriva deciziei din 23 mai 2018 a instanței de apel, solicitând casarea acesteia în partea admiterii acțiunii și emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile să fie respinse integral.

Prin decizia din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Fabrica de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni, reprezentată de către avocatul Vasile Josan, s-a admis recursul declarat de Victoria Balmuș, s-a casat decizia din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 2 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii și s-a emis în această parte o nouă hotărâre, prin care: s-au anulat ordinele emise de către directorul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni nr. 367 C din 11 noiembrie 2016, prin care i s-a aplicat Victoriei Balmuș, sancțiunea disciplinară sub formă de mustrare aspră și nr. 368 C din 11 noiembrie 2016, prin care a fost concediată Balmuș Victoria din funcția de cusătoreasă. S-a restabilit Victoria Balmuș în funcția anterior deținută de cusătoreasă în cadrul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni. S-a încasat din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni în beneficiul Victoriei Balmuș salariul pentru perioada absenței forțate de la lucru în mărime de 57 330 de lei, prejudiciul moral pentru eliberarea ilegală din serviciu și reținerea plăților salariale în sumă de 3 000 de lei. S-a încasat din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni, în beneficiul Victoriei Balmuș suma de 102,80 de lei cu titlu de cheltuieli pentru transport și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 5 500 de lei. În rest, decizia instanței de apel, hotărârea și hotărârea suplimentară a primei instanțe au fost menținute.

La data de 17 decembrie 2018, Victoria Balmuș a depus cerere privind emiterea unei decizii suplimentare, fiind completată prin cererile din 11 ianuarie 2019 și 4 februarie 2019 prin care a solicitat să fie dispusă încasarea din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni a salariului pentru lipsa forțată de la muncă (11 noiembrie 2016 – 1 decembrie 2016 și 1 decembrie 2018 – 12 decembrie 2018) în mărime de 2 454, 52 de lei, compensarea cheltuielilor pentru asistența juridică în mărime de 2 500 de lei, precum și cheltuielile pentru transport în sumă de 2 992 de lei.

În motivarea cererii, Victoria Balmuș a mai adăugat că, la emiterea deciziei din 12 decembrie 2018, instanța de recurs a omis să se pronunțe asupra cerinței privind încasarea penalității de întârziere a salariului neachitat în perioada absenței forțate de la muncă, precum și în privința penalității de întârziere pentru neachitarea în termen a diferenței dintre salariul primit și salariul minim, care urma a fi calculată până la pronunțarea deciziei instanței de apel.

Studiind cererea Victoriei Balmuș în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta este parțial întemeiată și urmează a fi admisă, cu emiterea unei decizii suplimentare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 250 alin. (1) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, instanța care a pronunțat hotărârea poate, din oficiu sau la cererea participanților la proces, să emită o hotărâre suplimentară, dacă nu s-a pronunțat asupra unei pretenții formulate de către părți sau de către intervenientul principal; nu a fost rezolvată problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată ori a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor,

experților, specialiștilor, interpreților sau reprezentanților cu privire la cheltuielile de judecată a căror compensare li se cuvine.

Din suportul probatoriu anexat la materialele dosarului rezultă că, Victoria Balmuș prin recursul declarat împotriva deciziei din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a solicitat inclusiv și încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu.

În temeiul art. 330 alin.(1) lit. b) din Codul muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a muncii. Această obligație survine, în particular, în caz de eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă.

Astfel, instanța de recurs ținând cont de prevederile legale prin decizia din 12 decembrie 2018 a dispus încasarea din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni în beneficiul Victoriei Balmuș a salariului pentru absența forțată de la muncă în mărime de 57 330 de lei pentru o perioadă de 24 de luni.

Însă, în speță se menționează că, Victoria Balmuș a fost privată abuziv de posibilitatea de a munci, în urma concedierii ilegale din 11 noiembrie 2016, respectiv acesteia urma a-i fi calculat salariul pentru absența forțată de la serviciu pentru o perioadă de 25 de luni (11 noiembrie 2016 – 12 decembrie 2018).

Drept urmare, instanța de recurs conchide de a admite solicitarea Victoriei Balmuș privind încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu, după cum urmează: 1 336 de lei pentru perioada 11 noiembrie 2016 – 1 decembrie 2016 și suma de 1 118, 52 de lei pentru 1 decembrie 2018 – 12 decembrie 2018.

Subsecvent, se reține ca fiind neîntemeiată afirmația Victoriei Balmuș referitor la faptul că, instanțele de judecată nu s-au expus în privința încasării penalității de întârziere a salariului neachitat în perioada absenței forțate de la muncă.

Or, în decizia din 12 decembrie 2018 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a concluzionat asupra netemeinicii cerinței date, aceasta fiind considerată contrară prevederilor art. 330 alin.(2) din Codul muncii, care statuează că, în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, art.225 alin.(8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.

În continuare, Colegiul lărgit menționează că, adresându-se cu prezenta cerere privind emiterea unei decizii suplimentare la decizia din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, Victoria Balmuș a cerut și compensarea cheltuielilor de judecată în privința cărora instanța de judecată nu s-a expus.

În conformitate cu prevederile art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform art. 90 din Codul de procedură, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: d) cheltuielile de transport și de cazare suportate de părți și de alți participanți la proces în legătură cu prezentarea lor în instanță; i) cheltuielile de asistență juridică.

Art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează prevede expres că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În speță, Victoria Balmuș a invocat că, instanța de recurs nu s-a expus în privința cheltuielilor de asistență juridică (acordate în prima instanță și instanța de apel) ce au fost respinse de către instanța de fond în mărime de 2 500 de lei, alegație ce este apreciată critic de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție.

Or, de fapt se reiterează că, prin hotărârea suplimentară din 28 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a încasat parțial cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2 500 de lei, acestea fiind considerate reale și rezonabile. În rest cerința reclamantei Victoria Balmuș a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.223-225, Vol. II).

Această soluție a instanței de fond a fost menținută atât de instanța de apel cât și de instanța de recurs prin decizia emisă la data de 12 decembrie 2018, potrivit căreia a fost respins recursul declarat de către Fabrica de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni, reprezentată de către avocatul Vasile Josan, a fost admis recursul declarat de Victoria Balmuș, s-a casat decizia din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 2 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii și s-a emis în această parte o nouă hotărâre, prin care: s-au anulat ordinele emise de către directorul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni nr. 367 C din 11 noiembrie 2016, prin care i s-a aplicat Victoriei Balmuș, sancțiunea disciplinară sub formă de mustrare aspră și nr. 368 C din 11 noiembrie 2016, prin care a fost concediată Balmuș Victoria din funcția de cusătoreasă. S-a restabilit Victoria Balmuș în funcția anterior deținută de cusătoreasă în cadrul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni. S-a încasat din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni în beneficiul Victoriei Balmuș salariul pentru perioada absenței forțate de la lucru în mărime de 57 330 de lei, prejudiciul moral pentru eliberarea ilegală din serviciu și reținerea plăților salariale în sumă de 3 000 de lei. S-a încasat din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni, în beneficiul Victoriei Balmuș suma de 102,80 de lei cu titlu de cheltuieli pentru transport și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 5 500 de lei. În rest, s-a menținut decizia instanței de apel, hotărârea și hotărârea suplimentară a primei instanțe.

În consecință, cerința Victoriei Balmuș de emitere a deciziei suplimentare prin care să fie dispusă încasarea din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni a sumei de 2 500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Cât privește compensarea cheltuielilor pentru transport, instanța de recurs notează că, va admite parțial cerința dată, și anume va încasa suma de 514 lei pentru deplasarea Victoriei Balmuș la ședințele de judecată în instanța de apel din 28 februarie 2018; 14, 28 martie 2018; 4, 25 aprilie 2018), acestea fiind confirmate prin biletele anexate la materialele dosarului (f.d.96-99, Vol. III) și procesele verbale a ședințelor de judecată în instanța de apel (f.d.31, 41, 58, 64, 87, Vol. III).

Or, de fapt, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție prin decizia emisă la 12 decembrie 2018 s-a expus doar în privința cheltuielilor de transport pentru prezentarea Victoriei Balmuș în instanța de apel la 2 ședințe de judecată (16 mai 2018 și 23 mai 2018), astfel dispunând încasarea sumei de 102, 80 de lei pentru ședința de judecată din 16 mai 2018, confirmată prin biletele nr. 91096637 și nr. 20230641 (f.d.179).

Totodată, referitor la cheltuielile de transport suportate în legătură cu depunerea cererilor, deplasările la avocat, asupra cărora instanța de recurs nu s-a expus în decizia din 12 decembrie 2018, se menționează că acestea nu pot fi încasate în cadrul emiterii

unei decizii suplimentare, or, pentru a se determina necesitatea efectuării acțiunilor invocate, rezonabilitatea, proporționalitatea și echitabilitatea acestor cheltuieli, de către solicitantă nu au fost prezentate suficiente probe, astfel că restituirea cheltuielilor de judecată Victoria Balmuș urmează să le probeze într-un alt proces civil separat cu anexarea documentelor justificative.

Subsidiar, instanța de recurs apreciază critic și argumentul Victoriei Balmuș precum că urmează a fi încasată penalitatea de întârziere pentru neachitarea în termen a diferenței dintre salariul primit și salariul minim până la pronunțarea deciziei instanței de apel, moment în care a fost executată hotărârea instanței de fond în privința plăților salariale.

Or, de fapt, art. 24 alin. (1) din Codul de executare statuează expres că, la cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze și să încaseze dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite parțial cererea depusă de către Victoria Balmuș cu privire la emiterea unei decizii suplimentare.

În conformitate cu art. 250 alin. (1), lit. a), c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite parțial cererea înaintată de către Victoria Balmuș cu privire la emiterea unei decizii suplimentare la decizia din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție.

Se emite o decizie suplimentară prin care se încasează din contul Fabricii de Confecții „Ionel” Societate pe Acțiuni în beneficiul Victoriei Balmuș salariul pentru perioada absenței forțate de la lucru (11 noiembrie 2016 – 1 decembrie 2016 și 1 decembrie 2018 – 12 decembrie 2018) în mărime totală de 2 454, 52 (două mii patru sute cincizeci și patru lei și cincizeci și doi bani) de lei, și cheltuieli pentru transport suportate în legătură cu prezentarea la ședințele de judecată în instanța de apel în mărime de 514 (cinci sute paisprezece) lei.

În rest cerințele se resping ca neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Nicolae Craiu